EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2010.11.17.
COM(2010) 676 végleges

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az európai részvénytársaság (SE) statútumáról szóló, 2001. október 8-i 2157/2001/EK tanácsi rendelet alkalmazásáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

SEC(2010) 1391

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Az európai részvénytársaság (SE) statútumáról szóló, 2001. október 8-i 2157/2001/EK tanácsi rendelet alkalmazásáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

1. BEVEZETÉS

Az európai részvénytársaság statútumát (SE-rendelet)[1] a Tanács több mint 30 évnyi tárgyalás után 2001. október 8-án fogadta el. Így lehetővé vált egy új társasági forma, az európai részvénytársaság létrehozása, amelyre a latin elnevezés, *Societas Europaea* után gyakran SE-ként is utalnak. Az SE-rendelet preambulumbekezdései meghatározzák a rendelet céljait, amelyek többek között a következők: annak biztosítása, hogy különböző tagállamok gazdasági társaságai akadálytalanul cégcsoportokat hozhassanak létre, (…) annak lehetővé tétele, hogy európai dimenziójú gazdasági társaságok közösségi méretekben kombinálhassák, tervezzék meg és hajtsák végre tevékenységük átszervezését és áthelyezhessék székhelyüket egy másik tagállamba, miközben biztosítják a kisebbségi részvényesek és harmadik felek érdekeinek megfelelő védelmét, (…) annak biztosítása, hogy a Közösségben működő vállalkozás gazdasági és jogi egysége a lehető legnagyobb mértékben egybeessen, (…) annak lehetővé tétele, hogy a nemzeti társasági jogok különbözőségéből és korlátozott területi alkalmazásából származó akadályoktól mentesen lehessen európai dimenziójú társaságokat alapítani és irányítani (…) és (…) annak lehetővé tétele, hogy az európai dimenziójú társaságok kiigazíthassák szervezeti struktúrájukat és megfelelő vállalatirányítási rendszert választhassanak ki, amely biztosítja a hatékony vezetést, a megfelelő felügyeletet és a munkavállalók vezetésben való részvételre vonatkozó jogainak fenntartását[2].

Az SE-rendeletet az európai részvénytársaság statútumának a munkavállalói részvételre vonatkozó kiegészítéséről szóló 2001/86/EK tanácsi irányelv (SE-irányelv) egészítette ki. A nemzeti jogszabályoknak az SE-ről szóló európai rendelkezésekhez való igazítására kitűzött határidő 2004. október 8. volt, amelyet csak 8 tagállam tartott be. Az SE-irányelvet csupán 2007 elejére ültette át valamennyi tagállam nemzeti jogába.

Az SE-rendelet 69. cikke előírja, hogy a rendelet hatálybalépése után öt évvel a Bizottság készítsen jelentést a rendelet alkalmazásáról, szükség esetén módosításokra vonatkozó javaslatokkal. Az Európai Bizottság Belső Piaci és Szolgáltatási Főigazgatósága az SE-statútum gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos adatok összegyűjtése céljából külső tanulmány elkészítésére adott megbízást, valamint nyilvános konzultáció és egy konferencia keretében konzultált az érdekeltekkel[3].

---

1 A Tanács 2157/2001/EK rendelete (2001. október 8.) az európai részvénytársaság (SE) statútumáról.

2 Az SE-rendelet (1), (2), (4), (6), (7), (14) és (21) preambulumbekezdése.

3 Az Ernst&Young által készített külső tanulmány (a továbbiakban: E&Y tanulmány). A konzultáció összegzése és a 2010. május 26-i konferenciával kapcsolatos tájékoztatás megtalálható az alábbi weboldalon: http://ec.europa.eu/internal_market/company/se/index_en.htm.

2. AZ SE-STATÚTUM ALKALMAZÁSA: AZ SE-K SZÁMÁNAK ÁTTEKINTÉSE

2010. június 25-én 595 bejegyzett európai részvénytársaság volt az EU/EGT tagállamaiban. Az SE-k száma 2004 és 2008 között ugrásszerűen megnőtt. 2009-ben kevesebb európai részvénytársaságot alapítottak, mint 2008-ban, de 2010-ben ismét emelkedni kezdett az újonnan létrehozott SE-k száma. A 30 EU/EGT-tagállamból 21-ben jegyeztek be SE-t, ezek nagy többsége (körülbelül 70 %) a Cseh Köztársaságban és Németországban található. Igen kevés európai részvénytársaságot jegyeztek be a dél-európai tagállamokban, ez alól csak Ciprus jelent kivételt.

A jelentést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum részletes adatokat tartalmaz az európai részvénytársaságok számáról és jellemzőikről, valamint a különböző tagállamokban hatályos SE-jogszabályokról.

3. A FŐ MOZGATÓRUGÓK ÉS TRENDEK

3.1. Az SE forma választására ösztönző, illetve attól elriasztó tényezők

A társaságoktól kapott vélemények azt jelzik, hogy az SE létrehozására vonatkozó döntés általában a konkrét üzleti szempontoktól függ, azaz az adott társaság helyzetével kapcsolatos indokokon alapul. Az alapítás indokai különbözőek és nem beszélhetünk általános, valamennyi társaságra érvényes trendről. Úgy tűnik azonban, hogy néhány indok általában a többinél fontosabb, néhány pedig egyes tagállamokban és ágazatokban bír nagyobb jelentőséggel. Az alábbiakban részletezünk néhány, a társaságok által az alapításra ösztönző vagy attól elriasztó tényezőnek tartott indokot.

A válaszadók szerint az SE **európaisága** az egyik legfontosabb pozitív mozgatórugó. Különösen vonzó ez olyan cégek számára, amelyek hangsúlyozni szeretnék az európai piachoz való kötődésüket vagy ki akarják használni egy, a saját nemzeti társasági formáiknál ismertebb európai társasági forma előnyeit, hogy külföldi leányvállalatok alapítása nélkül juthassanak be más tagállamok piacaira. Az európaiság jelentősége azonban változó. A válaszok szerint különösen a kis országokban, Kelet-Európában, Belgiumban és az exportorientált országokban (mint például Németország) működő gazdasági társaságok számára jelent előnyt. Másrészt néhány tagállamban a nemzeti elnevezést egyes ágazatokban eladhatóbbnak tartják, mint az európai elnevezést.

A válaszadók az SE **nemzetek feletti jellegét** lehetséges előnynek tekintették a határokon átnyúló egyesülések lebonyolítása során vagy egy cégcsoport szerkezetének megváltoztatásakor (például nemzeti leányvállalat átalakítása az anyavállalat telephelyévé). Annak elkerülését is lehetővé teszi, hogy az átvett vállalat vagy a korábbi leányvállalatok vezetésében és alkalmazottaiban a nemzeti kudarc érzése alakuljon ki.

Lényeges ösztönző tényező és az SE tényleges komparatív előnyének számít a nemzeti társasági formákhoz képest az a lehetőség, hogy a **székhely átvihető más tagállamba**. Mivel nincs olyan irányelv, amely egy társaság székhelyének határokon átnyúló áthelyezését szabályozná, az SE az egyetlen társasági forma, amely lehetővé teszi, hogy egy társaság felszámolás nélkül tegye át székhelyét egy másik tagállamba[4]. A válaszok szerint ez a

[4] Mindazonáltal az SE statútuma előírja, hogy a székhellyel együtt a központi ügyvezetés helyét is át kell helyezni és ez csökkenti az előnyt.

lehetőség különösen vonzó a holdingtársaságok számára. A gyakorlatban azonban csak kevés SE helyezte át a székhelyét (a 2010. június 25-i adatok szerint 49).

Úgy tűnik, hogy az SE társasági forma használatának lehetősége a **határokon átnyúló egyesülés** lebonyolításának céljára fontos mozgatórugó a határokon átnyúló egyesülést szabályozó irányelv hatálybalépéséig. Emellett a társaságok és jogi tanácsadók véleménye szerint a munkavállalói részvételre vonatkozó rendelkezések az említett irányelvben rugalmasabbak, mint az SE statútumában, bár ezt a munkavállalói szervezetek vitatják.

A nyilvános konzultációban részt vevők egy része pozitív tényezőként említette, hogy az SE lehetőséget ad a **cégcsoport struktúrájának átszervezésére és egyszerűsítésére**. Úgy tűnik, az SE-vé való átalakulás, ideértve a leányvállalatok fiókteleppé való átalakítását, különösen vonzó a pénzügyi és biztosítási ágazatban működő társaságok számára. Az említett előnyök közé tartozik az egyetlen felügyeleti hatóság (ahelyett, hogy minden olyan tagállam hatósága illetékes lenne, amelyben a társaságnak leányvállalata van) és a tőkekövetelményeknek való könnyebb megfelelés. Azonban az ilyen, SE társasági forma révén történő szerkezetátalakítás előnyei nem nyilvánvalók (mivel erre nemzeti társasági forma alkalmazásával is lenne lehetőség), hacsak nem arról van szó, hogy ez más előnyökkel is összekapcsolódik, például az európaisággal, az SE nemzetek feletti jellegével és a székhely áthelyezésének lehetőségével.

A nyilvános konzultációban részt vevő válaszadók előnyként említették az SE formával összefüggésben a finanszírozási szempontokat is (erősebb pozíció a bankokkal folytatott tárgyalások során és az uniós pénzügyi támogatással kapcsolatos pályázatok esetén), valamint azt, hogy az SE rugalmasan szabályozza a munkavállalói részvételt azokban a tagállamokban, amelyekben ezt kötelező előírások szabályozzák. Ami az utóbbi illeti, mind a társaságok, mind a szakszervezetek véleménye szerint az SE lehetőséget ad az alábbiakra: i. a munkavállalói részvételi modell tárgyalások útján való kialakítására és a társaság vagy cégcsoport konkrét igényeihez való igazítására, kötelező nemzeti előírásoknak való megfelelés helyett; ii. vegyes, nemcsak egy, hanem több tagállamból származó munkavállalókból álló képviselet létrehozására (ez hozzájárulhat egyfajta európai munkavállalói öntudat kialakulásához és előnyt jelenthet az Európa-szerte tevékenykedő cégcsoportoknak); és iii. a felügyelőtanács méretének csökkentésére, ami által növelhető a hatékonyság. A válaszokból megállapítható, hogy az SE formát időnként a munkavállalói részvétel korábbi rendszerének fenntartására használják, függetlenül a társaság alkalmazotti létszámának növekedésétől[5].

Az SE alapítása kapcsán felmerülő legfontosabb visszariasztó tényezők a válaszadók szerint: az **alapítási költségek, az időrabló és bonyolult eljárások,** valamint **a jogbizonytalanság, a tanácsadók és az illetékes állami hatóságok utólagos meglátásainak és gyakorlati tapasztalatainak a hiánya**. Többek között az Allianz SE és a BASF SE példaként említhető az SE-alapítás magas költségei kapcsán, a két cég esetében az SE-ként való újraalakulás költsége 95 millió EUR és 5 millió EUR volt. Ezektől az esetektől eltekintve a külső tanulmány által a vizsgálatba bevont SE-k átlagos alapítási költsége körülbelül 784 000 EUR (ideértve az adó- és jogi tanácsadási költségeket, fordítási és bejegyzési költségeket). Az alapítási költségek összességében körülbelül 100 000 EUR és 2–4 millió EUR közötti összegig terjednek.

---

[5] A szakszervezetek arról számolnak be, hogy Németországban néhány esetben azért hoztak létre SE-t, hogy fenntartsák a felügyelőtanácsban a munkavállalói részvétel korábbi szintjét, még akkor is, ha egy nemzeti társasági formára vonatkozóan a küszöbérték (500 vagy 2000 munkavállaló) megkövetelné a tanácsban a munkavállalói részvétel módosítását.

A válaszok szerint az SE működtetése kapcsán a legjelentősebb probléma az, hogy az Unión belüli és kívüli vállalkozások nem ismerik eléggé az SE társasági formát. Az SE forma választásakor a vezetésnek gyakran el kell magyaráznia üzleti partnereinek (ügyfeleinek, szállítóinak, bankoknak, stb.) és a munkavállalóknak az SE társasági forma jellemzőit.

Számos társaság, jogi tanácsadó és vállalkozói szövetség szerint a **munkavállalói részvételre** vonatkozó szabályok hátráltató tényezőt jelentenek, mivel véleményük szerint bonyolultak és időigényesek, különösen azokban a tagállamokban, amelyekben a nemzeti jogszabályok nem szabályozzák a munkavállalói részvétel rendszerét. Ezeket a szabályokat néhányan aránytalannak tekintik, például ha a munkavállalók bevonásának folyamatában nagyon kevés munkavállaló érintett. Fontos visszatartó tényezőként említik többen azt az előírást is, amely szerint az SE bejegyzése addig nem történhet meg, amíg nem fejeződnek be a munkavállalói részvétellel kapcsolatos tárgyalások, különösen a tőzsdén jegyzett társaságok esetében van ez így, amelyek számára az eljárások stabilitása és a bejegyzés rögzített időkerete alapvető jelentőségű. A munkavállalók szervezetei azonban nem osztják ezt a véleményt.

3.2. Az SE-k eloszlásának jellemzői

A külső tanulmány és a konzultáció, valamint a konferencia résztvevői arról számoltak be, hogy a **nemzeti társasági formában működő társaságok mérete** valószínűleg befolyásolja az SE-k eloszlását. Azzal érvelnek, hogy az SE alapításának megnövekedett költsége (különösen a magas minimális tőkekövetelmény) és bonyolultsága a nyilvánosan működő részvénytársaságéhoz képest nagyobb akadályt jelent azokban a tagállamokban, amelyekben a nemzeti társaságok inkább kis- és középvállalkozások. Példa erre Lengyelország, Spanyolország, Portugália, Görögország és Olaszország, ahol mindez részben magyarázhatja az SE-k kis számát. A nyilvános konzultáció egyik résztvevője azt is megemlítette, hogy pozitív korreláció van a multinacionális cégek száma és az SE-k száma között egy adott tagállamban.

Úgy tűnik, az is befolyásol, hogy a **jogi és vállalkozói közösségben milyen mértékűek az ismeretek és a tudatosság** az SE formával kapcsolatban. A válaszok azt jelzik, hogy több SE van azokban a tagállamokban, amelyekben az SE formát aktívan népszerűsítik, például a Cseh Köztársaságban és Németországban, míg azokban a tagállamokban, amelyekben nem könnyű információhoz jutni az SE formáról, nagyon kevés SE-t alapítottak, vagy egyet sem hoztak létre, ilyen Olaszország vagy Spanyolország. Valószínűleg pozitív spirális hatás is érvényesült: ha egy adott tagállamban megnövekedett az SE-k száma, ez más társaságok érdeklődését is felkeltette e társasági forma iránt, aminek eredményeként abban az országban még több SE jött létre.

A külső tanulmány azt is megállapítja, hogy **az SE-irányelv késői átültetése néhány tagállamban** szintén hatással lehetett a tudatosság szintjére és az SE-k számára ezekben az országokban[6].

Az is elmondható, hogy azokban az országokban, amelyek **csak a nem egységes vállalatirányítási rendszert teszik lehetővé**, általában több SE-t hoztak létre, mint azokban az országokban, amelyek csak az egységes irányítási rendszert engedélyezik, és nagyon kevés SE alakult azokban az országokban, amelyekben már korábban is mindkét rendszer lehetséges

[6] Azokban az országokban, amelyek 2006-ban vagy annál később hajtották végre az SE-irányelvet (vagyis Szlovéniában, Görögországban, Luxemburgban, Írországban, Bulgáriában és Romániában) kevés SE működik.

volt. A nyilvános konzultáció néhány válaszadója szerint azonban jogbizonytalanságot vagy gyakorlati nehézségeket okozhat az olyan igazgatási struktúra választása, amely az SE bejegyzését végző ország nemzeti jogszabályaiban ismeretlen.

Ami az SE-k különböző tagállamokban való eloszlása és a **munkavállalói részvételre vonatkozó nemzeti szabályok** közötti kapcsolatot illeti, az érdekelt felek véleménye eltérő. Bár a külső tanulmány és a nyilvános konzultáció résztvevőinek nagy többsége egyetért abban, hogy általában létezik ilyen trend[7], a munkavállalók szervezetei és a munkajog kutatói nem osztják ezt a nézetet.

A nyilvános konzultáció résztvevői más lehetséges magyarázatokat is említettek az SE-k EU/EGT-tagállambeli eloszlására vonatkozóan, különösen: i. az SE forma egyes szempontjainak rugalmasságát a nemzeti társasági formákhoz képest; ii. az európai elnevezés eltérő értékét; iii. az SE alapítási és tranzakciós költségeinek különbségeit; iv. a tagállamok adórendszereit.

Egyes tagállamokban, különösen a Cseh Köztársaságban és Németországban sok ún. **kész SE** (shelf SE – értékesítés céljából létrehozott SE) van, ami részben magyarázatot ad arra, miért nagy az említett két tagállamban az SE-k száma[8]. A kész SE professzionális szolgáltatók általi alapítása ezekben az országokban azzal a ténnyel magyarázható, hogy az eladásra kínált kész cégek rendszere ezekben az országokban általános és speciális üzleti igényeket elégít ki[9]. A nyilvános konzultáció résztvevői szerint a cégek főleg azért vásárolnak kész SE-t, hogy időt és pénzt takarítsanak meg, és elkerüljék a bonyolult és bizonytalan alapítási eljárásokat. Számos válaszadó megemlítette, hogy a kész SE azt is lehetővé teszi, hogy úgy alapítsanak SE-t, hogy nem teljesítik a sok teherrel járó, határokon átnyúló vonatkozású elemet[10], vagy nem folytatják le a munkavállalói részvétellel kapcsolatos tárgyalásokat. A szigorú követelmények teljesítésének elkerülésére szolgáló lehetőség különösen a kisebb cégek számára fontos. Másrészt a munkavállalói szervezetek aggályukat fejezték ki amiatt, hogy a kész SE felhasználható arra, hogy a társaság megkerülje az SE-ről szóló irányelvnek a munkavállalói részvételre vonatkozó előírásait. Ebben az összefüggésben meg kell említeni, hogy sok kész SE-ről nincs információ az aktiválás után. Ez részben azzal magyarázható, hogy az éves beszámolót visszamenőleg hozzák nyilvánosságra. Másrészt összefügghet azzal, hogy néhány cég, kis mérete miatt egyszerűsített mérleget és kiegészítő mellékletet tehet közzé. A válaszadók arról számoltak be, hogy néhány esetben az éves beszámoló nem található meg az üzleti nyilvántartásban és erre vonatkozó indoklás sincs.

---

7 Vannak azonban kivételek, például Szlovéniában (0), Magyarországon (3), Finnországban (0), Dániában (2) és Svédországban (9) 2010. június 25-éig igen kevés SE-t jegyeztek be, ha egyáltalán történt bejegyzés, annak ellenére, hogy ezekben az országokban viszonylag kiterjedten szabályozzák a munkavállalói részvételt, míg számos SE-t jegyeztek be az Egyesült Királyságban (23) és Franciaországban (19), pedig ebben a két országban nincsenek előírások a munkavállalói részvételre vonatkozóan, vagy azok csak korlátozottak.

8 Mindazonáltal ebben a két országban a legnagyobb a működő SE-k száma is.

9 Ettől eltérően Franciaországban és Olaszországban a válaszadók szerint nem igazán ismert a készcég fogalma vagy nem használják ezt a formát.

10 Például elkerülhető, hogy egy – SE-vé átalakuló – cégcsoport valamennyi leányvállalata teljesítse a határokon átnyúló vonatkozású követelményt.

4. GYAKORLATI PROBLÉMÁK AZ SE-STATÚTUM ALKALMAZÁSA TERÉN

Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció során összegyűlt bizonyítékok alapján számos probléma került megállapításra az SE statútumának alkalmazásával kapcsolatban, mind az SE alapítására, mind működtetésére vonatkozóan. Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció során azonosított problémák részletesebb magyarázata az e jelentést kísérő bizottsági munkadokumentumban található.

4.1. Európai részvénytársaság alapítása

Az SE statútum eredeti célja az volt, hogy európai társasági formát biztosítson a már létező, megfelelő méretű, határokon átnyúló vállalkozások számára, úgy, hogy a kis- és középvállalkozások számára se legyen nehéz az SE alapítása. Mindazonáltal a konferencia és a nyilvános konzultáció bebizonyította, hogy a vállalkozások, különösen a kkv-k számára a jelenlegi alapítási feltételek komoly terhet jelentenek. Többek között **az alapítási költségek, az időigényes és összetett eljárások és az SE alapítási eljárásának jogbizonytalansága**, amelyek nagyrészt az SE statútumának hiányzó egységességéből fakadnak, valamint a nemzeti jogra való számos hivatkozás azok a legjelentősebb akadályok, amelyek eltántorítják a vállalkozásokat az SE létrehozásától. Az érdekelt felek jelentős akadályként említették a **határokon átnyúló vonatkozású követelmények szigorúságát** (különösen azt az előírást, hogy az SE-t alapító cégeknek az SE alapítását megelőzően legalább két évig rendelkezniük kell másik tagállam joga alá tartozó leányvállalattal vagy másik tagállamban levő fiókteleppel), az SE **alapításához rendelkezésre álló módszerek korlátozottságát** és a **magas minimális tőkekövetelményt** is.

Ami az SE **alapításához rendelkezésre álló módszerek korlátozottságát** illeti, a konferencia és a konzultáció résztvevői különösen arra hívták fel a figyelmet, hogy nincs lehetőség arra, hogy korlátolt felelősségű társaság határokon átnyúló egyesüléssel vagy átalakulással közvetlenül alapítson SE-t, és szétválással sem lehet SE-t létrehozni, így ezeket olyan területnek tartják, amelyek módosítását érdemes lenne megfontolni. Az SE szétválással történő alapításának lehetősége összefügg azzal a kérdéssel, hogy **szélesíteni kellene az egyesülésnek az SE-rendelet 17. cikke (2) bekezdésében meghatározott koncepcióját** (vö. 69. cikk b) pont). A konzultáció egyik résztvevője azzal érvel, hogy a szétválás az átalakítás nyilvánvaló eszköze mind egy tagállam határain belül, mind határokon átnyúlóan, és az SE alapítását célzó, határokon átnyúló szétválás könnyebb és kevésbé időigényes lenne, mint a jelenlegi alternatívák[11]. Az az érv is elhangzott, hogy bár uniós szinten nincsenek előírások a határokon átnyúló szétválásra, az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata a Sevic-ügyben (C-411/03.) már lehetővé tette a határokon átnyúló szétválás végrehajtását, ha az érintett gazdasági társaságok különböző tagállamok joga alá tartoznak. Másrészt a külső tanulmány megállapítja, hogy ha lehetővé válik SE alapítása szétválással, az ahhoz vezethet, hogy egy cégcsoport gazdasági és jogi egysége tovább bomlik, ahelyett, hogy a csoport egyszerűbbé válna[12].

---

[11] Két alternatíva lehetséges: i. nemzeti szétválás és ezt követően határokon átnyúló egyesülés, amely lebonyolítható az SE-rendelet vagy a 2005/56/EK irányelv alapján, és – ha a határokon átnyúló egyesülés a 2005/56/EK irányelv alapján kerül végrehajtásra – végül az átvevő gazdasági társaság SE-vé alakul át, vagy ii. nemzeti szétválás, amelyet követően az átvevő gazdasági társaság SE-vé alakul át és ezután az SE székhelyét áthelyezik.

[12] Emellett a külső tanulmány elkészítése során megkérdezett SE-k közül egy sem említette a korlátozottan rendelkezésre álló alapítási módszereket hátráltató tényezőként, és ugyanígy vélekedtek a konzultációban megkérdezettek is.

Néhány érdekelt fél (cégek, köztük SE-k, jogi tanácsadók és vállalkozói szövetségek) bonyolultnak és időigényesnek találják az **SE munkavállalói részvételre vonatkozó szabályait** is, különösen az SE alapításához kapcsolódó tárgyalásokat. A szakszervezetek szerint azonban ezek a tárgyalások nem terhet, hanem inkább szükséges mechanizmust jelentenek, amely lehetővé teszi a cég vezetése és munkavállalói közötti megfelelő párbeszédet. Másrészt a szakszervezetek azon aggályukat fejezték ki, hogy az SE-vel kapcsolatos szabályokat nem úgy alakították ki, hogy valamennyi helyzetben megfelelőek legyenek. Mindenekelőtt az SE statútuma nem tartalmaz egyértelmű szabályt arra vonatkozóan, hogy egy kész SE (shelf SE) bejegyezhető-e vagy sem, tekintve, hogy nincsenek a munkavállalói részvételre vonatkozó tárgyalások, mivel sem az SE-nek, sem a részt vevő gazdasági társaságoknak nincsenek munkavállalóik az SE megalapításának idején.

4.2. Az európai részvénytársaság működése

A nyilvános konzultációban részt vevők egy része úgy véli, hogy gyakorlati akadályt jelent az az előírás[13], miszerint **az SE székhelyének és központi ügyvezetésének ugyanabban a tagállamban kell lennie** (vagy néhány tagállamban ugyanazon a helyen). A statútum szigorú szankciót (felszámolás) ír elő, ha az SE nem teljesíti ezt az előírást. Az SE statútumának elfogadása óta jelentős változások történtek, amelyek módosították a cég központi ügyvezetésének kérdésével kapcsolatos megközelítést. Mindenekelőtt az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata lehetővé tette a székhely és a központi ügyvezetés helyének elkülönítésére vonatkozó elv elfogadását az Európai Unióban[14]. Emellett néhány érdekelt fél szerint a mai modern világban nehéz a gyakorlatban alkalmazni a tényleges székhelyre vonatkozó elvet, hiszen nehéz meghatározni egy nemzetközi gazdasági társaság központjának helyét, ahol a stratégiai döntéseket hozzák. Az az elv, amely szerint az alkalmazandó társasági jogot az SE bejegyzett székhelye szerinti ország joga határozza meg, egyértelmű és könnyen azonosítható. Emellett az a lehetőség, hogy az SE székhelye és központi ügyvezetésének helye eltérhet egymástól[15], vonzó lehet a cégcsoport struktúrájának egyszerűsítése szempontjából és előrelépést jelenthet afelé, hogy az EU-ban a vállalkozói csoportok gazdasági egysége és jogi egysége jobban összekapcsolódjon. A külső tanulmány az elkülönítés mellett érvel. A vállalkozások szintén ezt támogatják, míg más érdekelt felek – például néhány tagállam és a szakszervezetek – ellenzik. Attól tartanak többek között, hogy a székhely és a központi ügyvezetés helyének elkülönülésére vonatkozó lehetőség megnehezítheti a fiskális ellenőrzést a más tagállamokban bejegyzett gazdasági társaságokkal kapcsolatos információk átláthatóságának hiánya miatt.

A nyilvános konzultációban részt vevők egy része számos gyakorlati problémát említett, amelyek az SE székhelyének áthelyezésére vonatkozó nemzeti szabályok eltéréseiből és az SE belső szervezetére vonatkozó, terhet jelentő és nem egyértelmű szabályokból erednek. A konferencia résztvevői megállapították, hogy az SE statútumának nagyobb rugalmasságot kellene biztosítania az alapítóknak és a részvényeseknek az SE belső szervezetére vonatkozóan, még akkor is, ha ez a rugalmasság az SE bejegyzése szerinti tagállamban a nemzeti társasági formájú gazdasági társaságok számára nem biztosított[16]. Ez csökkentené a

---

13 Vö. az SE-rendelet 69. cikkének a) pontja.

14 Lásd a *Centros* (C-212/97.), *Überseering* (C-208/00.), *Inspire Art* (C-167/01.), *SEVIC* (C-411/03.) és *Cartesio* (C-210/06.) ügyet.

15 Az SE bejegyezhetné leányvállalatait egy tagállamban, így az egész cégcsoport egyetlen társasági jogi szabályozás alá tartozna, miközben az egyes leányvállalatok központja különböző tagállamokban lenne, ahol a tényleges tevékenységet folytatják.

16 Vö. az SE-rendelet 69. cikkének d) pontja.

nemzeti jogra való hivatkozások számát is. Mivel azonban ennek következtében közvetlen verseny alakulna ki az SE forma és a nemzeti társasági formák között, kételyek fogalmazódtak meg arra vonatkozóan, hogy politikailag miként kezelhető ez a kérdés.

Több érdekelt fél megjegyezte, hogy értelmezési problémák vannak az SE statútumának azon előírásával kapcsolatban, amely a **létező SE nemzeti társasági formájú társasággá való átalakulását** szabályozza.

A nyilvános konzultációban részt vevők egy része, valamint a szakszervezetek képviselői a konferencián megemlítették azt is, hogy hiányoznak a munkavállalói részvételre vonatkozó egyértelmű szabályok arra az esetre, ha a **kész SE-t aktiválják**, vagy ha az SE megalapítása után szerkezeti változások következnek be. A szakszervezetek szerint ez felveti a munkavállalói részvételre vonatkozó szabályok megkerülésének kockázatát.

Az SE statútum 69. cikkének c) pontja előírja, hogy a Bizottság vizsgálja meg, szükséges-e felülvizsgálni az SE statútum 8. cikkének (16) bekezdésében levő joghatósági záradékot az európai vagy a nemzeti jogokban az 1968. évi brüsszeli egyezmény (az egyezmény)[17] által érintett területeken bekövetkező jövőbeli változások fényében. Ezzel a felülvizsgálati záradékkal azért egészítették ki a statútumot, hogy figyelembe vegyék a joghatósági rendelkezéseknek az egyezményt felváltó 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (Brüsszel I. rendelet) elfogadását követően szükségessé váló módosítását. Erre azért volt szükség, mert a Brüsszel I. rendeletet, amelyet az SE-rendelettel azonos időben tárgyaltak, a statútumról folytatott vita befejezése után fogadták el. Az SE-statútum 8. cikkének (16) bekezdése előírja, hogy a székhelyét másik tagállamba áthelyező SE-t továbbra is úgy lehet tekinteni, mint amelynek a székhelye abban a tagállamban van, ahol az áthelyezés előtt bejegyezték, amennyiben az áthelyezés előtti ügyről van szó. Ez a szabály lehetővé teszi, hogy az áthelyezés előtti ügyben abban a tagállamban indítsanak eljárást, ahol az SE abban az időszakban be volt jegyezve. Ezt az alkalmazandó joghatósági rendelkezésekkel, különösen a Brüsszel I. rendelet 2. és 60. cikkével összefüggésben kell értelmezni, amelyek lehetővé teszik, hogy egy adott gazdasági társasággal szemben – többek között – azon tagállam bírósága előtt indítsanak eljárást, ahol a társaság (bejegyzett) székhelye van. A 8. cikk (16) bekezdésének megfelelően így az SE-vel szembeni eljárás vonatkozásában a joghatóság alkalmazási köre szélesebb, mint amilyet a Brüsszel I. rendelet más típusú gazdasági társaságok esetében lehetővé tesz. A Bizottság ismeretei szerint a 8. cikk (16) bekezdését a gyakorlatban eddig nem alkalmazták.
Az is kétséges, hogy ez az előírás jelentősen kiegészíti-e a Brüsszel I. rendeletben levő hatályos joghatósági előírásokat, amelyek lehetővé teszik, hogy egy ügyet azon tagállam bírósága elé vigyenek, ahol például a szerződést teljesítették vagy a kárt okozták, illetve elszenvedték.
Mindazonáltal a Bizottság ebben a szakaszban nem tartja indokoltnak a jelenlegi előírás módosítását.

5. ADMINISZTRATÍV TERHEK

A Centre for European Policy Studies (Európai Politikai Tanulmányok Központja) felmérte, milyen adminisztratív terhekkel jár az SE-rendelet alkalmazása[18]. A felmérés szerint az SE-rendelet évente 5,2 millió EUR adminisztratív terhet eredményez. Ez az éves

[17] Egyezmény a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról (1968. szeptember 27.).

[18] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/better-regulation/files/abst09_ceps_extension_en.pdf

beszámolók/társasági jog területén 2009 februárjában mért, 12,1 milliárd EUR-t kitevő adminisztratív teher 0,04 %-át jelenti[19]. Meg kell azonban jegyezni, hogy az adminisztratív terhek magukban foglalják az összes előírt adatszolgáltatási kötelezettséggel összefüggő adminisztratív költséget, függetlenül attól, hogy ezek a kötelezettségek szükségesek-e az érdekelt felek jogos érdekeinek védelméhez. A független érdekképviselőkből álló, adminisztratív terhekkel foglalkozó magas szintű munkacsoport[20] hangsúlyozza, hogy az SE-statútum bármely jövőbeli reformjának figyelembe kell vennie az adminisztratív terhek csökkentésének szempontjait is. A munkacsoport többek között azon lehetőségek figyelembevételét javasolja, amelyek révén csökkenthetők a jelentéstétellel, az adatok közzétételével, a független szakértők alkalmazásával és a közgyűlésekre vonatkozó követelményekkel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségek[21].

6. KÖVETKEZTETÉS

A külső tanulmány megállapítja, hogy az SE-statútum eredeti célkitűzései bizonyos mértékig megvalósultak, de még van javítanivaló.

Az európai részvénytársasági forma lehetővé tette az európai dimenziójú gazdasági társaságok számára székhelyük határokon átnyúló áthelyezését, a cég jobb átszervezését és átalakítását, és a különböző igazgatási struktúrák közötti választást a munkavállalói részvételre vonatkozó jogok fenntartása és a kisebbségi részvényesek és harmadik felek érdekeinek védelme mellett. Az SE további pozitív jellemzői az európaiság és a nemzetek feletti jelleg.

Mindazonáltal az SE-rendelettel kapcsolatos hat évnyi tapasztalat alapján elmondható, hogy a statútum alkalmazása számos gyakorlati problémát vet fel. Az SE-statútum nem ír elő egységes SE formát az egész Unióra, hanem 27 különböző SE formát tesz lehetővé. A statútum számos, a nemzeti jogra való hivatkozást tartalmaz, és bizonytalanság van a közvetlenül alkalmazandó jog jogi hatása és nemzeti joggal való kapcsolódása körül. Emellett az SE-k egyenetlen megoszlása az Európai Unión belül azt jelzi, hogy a statútum nem igazodik az összes tagállam gazdasági társaságainak helyzetéhez.

Az SE statútumának módosításával kapcsolatos bármely – a különböző érdekelt felek által azonosított gyakorlati problémák megoldását célzó – megfontolásnak figyelembe kell vennie azt, hogy az SE statútuma hosszas tárgyalásokat követő, nehezen kialakított kompromisszum eredménye. A Bizottság jelenleg mérlegeli az SE-statútum lehetséges módosításait, és célja, hogy adott esetben 2012-ben javaslatot terjesszen elő. Bármely előterjesztett módosítást az SE irányelv lehetséges felülvizsgálatával párhuzamosan szükséges elvégezni, a Szerződés 154. cikkének megfelelően a szociális partnerekkel való konzultáció mellett. Általánosabban, a Bizottság által ezt a jelentést követően javasolt valamennyi intézkedésre vonatkozik a jobb szabályozás elve, többek között a hatásvizsgálat elvégzésének szükségessége.

---

[19] Ez a felmérés az említett területre vonatkozó irányelvek közül a 8 legnagyobb teherrel járót vette figyelembe. Lásd: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/better-regulation/files/abst09_ceps_extension_en.pdf

[20] A független érdekképviselőkből álló, adminisztratív terhekkel foglalkozó magas szintű munkacsoportot azért hozták létre, hogy tanácsot adjon az Európai Bizottságnak az adminisztratív terhek EU-n belüli csökkentésére irányuló bizottsági cselekvési programmal összefüggésben, lásd a 2007. augusztus 31-i C(2007)4063 bizottsági határozat 2. cikkét.

[21] A munkacsoport 2010. május 20-i véleményének 30. pontja.